

De visuele voorstelling met de centrale onderdelen van de samenwerking geeft aan waar we in deze gids de nadruk op willen leggen. We gebruiken deze voorstelling als rode draad doorheen de gids en zoomen in op de specifieke elementen. Op die manier ontrafelen we de bestaande variatie aan mogelijke samenwerkingsvormen, we kijken waarom ze ontstaan, wie de betrokken actoren (kunnen) zijn, wat rollen en taken van eenieder (kunnen) zijn, wat de voorwaarden zijn om ze te laten slagen en wie of wat een samenwerking mee kan ondersteunen.

We stellen het onderwijs, het welzijnsveld en de brug tussen beide voor. De gezinnen staan centraal in elke 'bol': voor hen zetten we een goede samenwerking op. We beschrijven hier de diverse elementen van.

Onderwijs: leerkansen

De bol 'onderwijs' staat voor alles wat zich op school afspeelt tussen ouders, leerlingen en de vaste actoren van het schoolteam (leerkracht, zorgcoördinatoren, directie ...) omtrent de leerkansen en het ruimere welzijn van kinderen en gezinnen, zonder dat welzijnsorganisaties erbij betrokken zijn. Binnen dit domein verwijzen we naar de kerntaken van onderwijs, namelijk optimale **leerkansen** realiseren voor alle kinderen met het oog op hun totale ontwikkeling, met volle aandacht voor hun **welbevinden**. Onderwijs als grondrecht realiseren staat hier dus centraal.

Welzijnsveld: sociale grondrechten

De bol 'welzijnsveld' stelt de veelheid aan verschillende welzijnsorganisaties voor die elk op hun manier een aanbod hebben waar ouders, gezinnen een beroep op (kunnen) doen, zonder daarvoor in interactie met scholen te treden. Hier situeren we dus het brede welzijnsveld, wetende dat dit een bijzonder ruime noemer is. Met het brede welzijnsveld bedoelen we het ruime aanbod van organisaties en diensten uit het welzijnswerk (CAW, Samenlevingsopbouw, alle hulp- en dienstverlening van het OCMW, buurtwerkingen ...), de rechtstreeks toegankelijke ondersteuning uit de jeugd- en gezinshulp (Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning, Inloopteams, Kind en Gezin ...) en alle kleine en minder kleine initiatieven die gezinnen in kwetsbare gezinnen trachten te ondersteunen. Voor scholen kunnen, naargelang de problematiek die zich aandient, tal van organisaties aan zet zijn.

De realisatie van sociale grondrechten nemen we hier als overkoepelend streefdoel voor dit ruime veld. In de gids verwijzen we zowel naar het welzijnsveld als het welzijnswerk.

Gezinnen

Zowel binnen de bol 'onderwijs' als in de bol 'welzijnsveld' zijn ouders en kinderen belangrijke partners. Zij zijn de cruciale actoren voor, over en met wie de samenwerkingen uitgebouwd worden. De noden en uitdagingen die gezinnen ervaren, zijn te situeren in verschillende levensdomeinen, en overstijgen daarmee de grenzen tussen het onderwijs en het welzijnsveld. Dit vormt dé aanleiding om buiten de eigen professionele grenzen te treden. Het gaat in eerste instantie om gezinnen in kwetsbare leefsituaties.

De brug tussen het onderwijs en het welzijnsveld

Op de brug situeren we de **interactie** tussen 'onderwijs' en 'welzijnsveld', dus alle verschillende vormen van samenwerking, ongeacht of die zich op een school, bij een welzijnsorganisatie of elders voordoen, ongeacht de grootte, de duur ... Hier komen beide partijen op een of andere manier samen, ze ontmoeten elkaar door een bepaalde problematiek/vraag aan te pakken.

Waarom – Onder welke voorwaarden – Wie doet wat (Rollen)

In deze gids zetten we drie vragen centraal. Elke vraag wordt aan de hand van een icoon geïllustreerd. Die icoontjes komen verder in de gids terug.

(1) Waarom samenwerken?

Dit verwijst naar de concrete uitdagingen en noden die door scholen én het welzijnsveld worden ervaren als aanleiding om de brug te slaan. Bij 'waarom' staan we dus stil bij de *sense of urgency* van meer samenwerking en het belang van reflectie hierover. Leerkansen, welbevinden en grondrechten vormen op die manier de onderliggende drijfveer en motivatie om de brug te slaan.

(2) Onder welke voorwaarden?

Dit gaat in op hoe de samenwerking verloopt en wat daarbij als uitdagend en als ondersteunend ervaren wordt. We benoemen voorwaarden en gaan na wat die betekenen voor de school of de welzijnsorganisatie in de uitbouw van samenwerking over de (beleids)domeinen heen.

(3) Wie doet wat? Rollen

Hier gaan we in op rollen/taken én grenzen in een samenwerking en wat dit alles kan betekenen voor de eigen organisatie, voor lopende of groeiende samenwerkingsverbanden. De uitdagingen en de antwoorden daarop zorgen voor een taakverdeling en een grondige reflectie over de eigen professionele kaders: wat kán je doen binnen je eigen werking en op de brug? We onderscheiden verschillende rollen in de samenwerking tussen het onderwijs en het welzijnsveld: rol van de basisschool, van welzijnsorganisaties, van brugfiguren, van CLB, van ouders, van lokale besturen ... Iedereen die in de samenwerking betrokken is.

Interprofessioneel leren, denken en handelen

De samenwerking tussen scholen en een breed amalgaam aan welzijnsorganisaties is niet altijd (volledig) te vatten onder gekende noemers als 'integraal', 'interdisciplinair' of 'multidisciplinair samenwerken'. Daarom gingen we op zoek naar een term die de eigenheid en uitdaging bij deze samenwerking beter vat. Zo kwamen we uit bij 'interprofessioneel leren, denken en handelen'.

Hiermee onderstrepen we het **belang van leren in uitwisseling** tussen het onderwijs en het welzijnswerk. Zo staat een professional tijdens een uitwisseling stil bij wat er voor de eigen werking te leren valt. Bepaalde zaken kan de professional dan in de eigen werking integreren. Het is ook belangrijk dat een professional werkt vanuit een 'brugreflex': de reflex om over het muurtje van de eigen werking te kijken.

Ondersteuning

Verschillende actoren kunnen de samenwerking tussen het onderwijs en het welzijnsveld faciliteren, zoals het CLB, een brugfiguur, een lokaal bestuur ... Zij kunnen vanuit hun werking scholen en welzijnsorganisaties dichterbij elkaar brengen en verbinden.